

Vojska i policija

University of Montenegro

Vojska i policija

- Država posjeduje monopol nad sredstvima prinude
- Vojska i policija dio tog aparata prinude

Vojska i politika

- Posle srednjeg vijeka – stalna vojska, profesionalo vođstvo
- Četiri razlike u odnosu na sve ostale institucije:
 - Sredstvo za vođenje rata
 - Hijerarhija i disciplina
 - Posebna kultura i sklop vrijednosti
 - Čuvari nacionalnih interesa “iznad” politike

Uloga vojske

- Sredstvo za vođenje rata
 - Odbrambene i osvajačke svrhe
 - Militarizam
- Garant unutrašnjeg poretka
 - Prirodne nepogode
 - Zavođenje kontrole
- Interesna grupa
- Alternativa civilnoj vladi
 - Vojna hunta
 - Vojna diktatura

Kontrola vojske

- Objektivni mehanizmi:
 - Potčinjavanje vojske formalno civilnim vođama
 - Donošenje odluka u nadležnosti civilne politike
 - Vojska samo izvršilac ili savjetodavac
- Subjektivni mehanizmi:
 - Politizacija vojske
 - Propaganda i agitacija

Preuzimanje vlasti od strane vojske

- Coup d'état
- Uslovi za vojni udar:
 - Privredna zaostalost
 - Gubitak legitimiteta civilne vlasti
 - Sukob vojske i vlade
 - Povoljna međunarodna situacija

Policija i politika

- Osnovna svrha: održavanje unutrašnjeg reda i poretka
- Razlike između vojske i policije:
 - Policija se bavi održavanjem reda u državi, vojska ima spoljnu funkciju
 - Policija integrisanija u društvo
 - Policija izbjegava korišćenje oružja

Uloga policije

- Liberalno stanovište:
 - Policija neutralno tijelo čiji je zadatak da održava unutrašnji red i mir zaštitom individualnih prava i sloboda
 - Nema političku funkciju
- Konzervativno gledište:
 - Naglašena uloga zaštitnika autoriteta države
- Radikalno gledište:
 - Sredstvo represije u korist države, ne stanovništva

Dva "tipa" policije

- Građanska policija
 - Sprovođenje krivičnog prava
 - Održavanje mira i zaštita lokalne zajednice
 - Interventna policija
- Politička policija
 - Ako je politički pristrasna
 - Ako zadire u političke sporove

Još neki oblici upotrebe policije i kontrole

- Policijska država
- Tajne službe
- Problem zloupotrebe civilne kontrole
- Centralizovani i decentralizovani sistemi